

VENDIM
Nr.41, datë 28.9.2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Vitore Tusha	Anëtare e “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Admir Thanza	Anëtar i “ “
Altina Xhoxhaj	Anëtare e “ “
Vladimir Kristo	Anëtar i “ “

me sekretare Enina Mullaj, në datë 6.7.2011, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr.28 Akti, që i përket:

KËRKUES: Abdyl Loci, përfaqësuar nga avokati Kujtim Capo, me prokurë të posaçme.

SUBJEKT I INTERESUAR:

Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimit nr.00-2010-837 (655), datë 18.6.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42/1/2, 131/f, 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatorin e çështjes, Vladimir Kristo, shqyrtoi çështjen mbi aktet dhe diskutoi atë në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Lezhë, me vendimin nr.26, datë 27.3.2008, ka vendosur: “Pranimin e kërkesës së kërkuarit Abdyl Loci. Anulimin e vendimit për mosfillimin e çështjes penale të datës 17.12.2007, të Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë Lezhë dhe rifillimin e ndjekjes penale për kallëzimin e bërë nga shtetasi Abdyl Loci”.

2. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr.76, datë 10.10.2008, ka vendosur: “Ndryshimin e vendimit nr.26, datë 27.3.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Lezhë duke vendosur rrëzimin e ankimit të ankuesit Abdyl Loci me objekt: Anulimin e vendimit datë 17.12.2007 “Për mosfillimin e procedimit penal”.

3. Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Shkodër ka ushtruar rekurs kërkuar Abdyl Loci.

4. Me vendimin nr.00-2010-837 (655), datë 18.6.2010, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi, ka vendosur mospranimin e rekursit, për arsye se ai nuk përmbante nënshkrimin e mbrojtësit, sipas nenit 435/2 të Kodit të Procedurës Penale (KPP).

5. **Kërkuar Abdyl Loci** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) për shfuqizimin e vendimit nr.00-2010-837 (655), datë 18.6.2010, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi, duke pretenduar se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i ka mohuar të drejtën kushtetuese të aksesit në gjykatë, pra të drejtën për gjykim, të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës.

II

A. Në lidhje me pretendimin për cenimin e të drejtës së aksesit në gjykatë

6. Kërkuksi pretendon se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e rekursit për arsye se nuk përmbante nënshkrimin e mbrojtësit, i ka cenuar të drejtën për t'iu drejtuar asaj gjykate dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare për pretendimet e ngritura prej tij në recurs.

7. Gjykata i vlerëson pretendimet e kërkuksit në kuptim të standardeve që përkufizojnë të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Ajo është shprehur, në jurisprudencën e saj, se e drejta për t'iu drejtuar gjykatës është një nga elementet më të rëndësishëm të procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ). Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesi në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.14, datë 3.6.2009; nr.38, datë 30.12.2010; nr.8, datë 16.3.2011*). Në këtë këndvështrim, Gjykata ka theksuar se e drejta për t'iu drejtuar gjykatës përbën një garanci për administrimin e mirë të drejtësisë prandaj, çdo interpretim i ngushtë i nenit 42 të Kushtetutës dhe i nenit 6 të KEDNJ-së nuk përputhet me qëllimet dhe objektin e këtyre dispozitave (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr. 14, datë 3.6.2009; nr.10, datë 29.3.2011; nr.26, datë 13.6.2011*).

8. Gjykata ka theksuar gjithashtu se e drejta për t'iu drejtuar një gjykate nuk është absolute. Kjo e drejtë mund të jetë pjesë e kufizimeve (veçanërisht lidhur me kushtet e pranimi të një apelimi), por këto kufizime nuk duhet të jenë të tilla sa të dëmtojnë vetë thelbin e të drejtës. Ato duhet të ndjekin një qëllim legjitim dhe mjetet e përdorura duhet të jenë përpjesëtimore me qëllimin që kërkohet të arrihet (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.30, datë 17.6.2010; nr.38, datë 30.12.2010; nr.8, datë 16.3.2011*).

9. Edhe Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), në jurisprudencën e saj ka mbajtur qëndrimin se, në kuptim të nenit 6 § 1 të KEDNJ-së, mospranimi i një kërkesë në Gjykatën e Lartë nuk duhet të cenojë thelbin e të drejtës së ankimesit për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet e GJEDNJ-së në çështjet Société Anonyme Sotiris dhe Nikos Koutras Attee kundër Grekisë, datë 16.11.2001; Brualla Gómez de la Torre kundër Spanjës, datë 19.12.1997; Saez Maeso kundër Spanjës, datë 9.11.2004*). Edhe në çështjen *Xheraj kundër Shqipërisë*, të datës 29 korrik 2008, GJEDNJ-ja ka vlerësuar se kjo e drejtë është thelbësore në një shoqëri demokratike, për shkak të pasojave që ka mbi interesat legjitime të individit.

10. Në vijim të garancive të ofruara nga Kushtetuta, neni 31/ç i saj parashikon se gjatë procesit penal kushdo ka të drejtë të mbrohet vetë ose me ndihmën e një mbrojtësi ligjor të zgjedhur prej tij; të komunikojë lirisht dhe privatisht me të, si dhe t'i sigurohet mbrojtja falas, kur nuk ka mjete të mjaftueshme; ndërsa neni 43 i Kushtetutës parashikon: "*Kushdo ka të drejtë të ankohet kundër një vendimi gjyqësor në një gjykatë më të lartë, përveçse kur në Kushtetutë parashikohet ndryshe.*"

11. Gjykata është shprehur se përdorimi i mjetit procedural, të përshtatshëm ankimes, në formë e në përmbajtje, siç është sanksionuar në Kodin e Procedurës Penale (KPP), nuk përbën një kërkesë formale, por një kërkesë që lidhet me thelbin e të drejtës së mbrojtjes dhe të pjesëmarrjes aktive në gjykim. Shqyrtimi i mjetit procedural në mënyrë josubstanciale cenon të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.21, datë 24.7.2006*).

12. Gjykimi në Gjykatën e Lartë, në dallim nga procedura e gjykimit që zhvillohet në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, ka si veçori paraqitjen vetëm të shkaqeve të parashikuara në ligjet procedurale (shkelje të ligjit material ose procedural). Kompleksiteti i procedurave të gjykimit në Gjykatën e Lartë, konfirmohet edhe nga dispozitat ligjore që sanksionojnë se palët duhet të përfaqësohen në këtë gjykim nga avokati. Prandaj, shqyrtimi nga Gjykata e Lartë kryesisht i çështjeve të ligjit, jo vetëm që e justifikon plotësisht përfaqësimin me avokat në seancat dëgjimore, por për më tepër, bëhet i domosdoshëm për garantimin në favor të të pandehurit të një mbrojtjeje efektive dhe profesionale (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.5, datë 4.3.2008; nr.10, datë 29.3.2011*).

13. Rekursi është akti procedural në të cilin parashtrohen shkaqet për të cilat kundërshtohet një vendim, sipas kërkesave të nenit 432 të KPP-së që mundëson të drejtën e të pandehurit për të filluar gjykimin në Gjykatën e Lartë dhe, në këtë kuptim, ai është akti me të cilin garantohet e drejta për akses në këtë gjykatë. Kërkesa kushtetuese dhe procedurale, për të garantuar mbrojtjen efektive dhe profesionale të të pandehurit në Gjykatën e Lartë, ka kuptim, para së gjithash, në funksion të

aksesit që duhet të kenë të pandehurit për të ushtruar të drejtat që parashikon procedura penale (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.38, datë 30.12.2010; nr.10, datë 29.3.2011; nr.26, datë 13.6.2011*).

14. Gjykata ka vlerësuar se neni 435/2 i KPP-së, i cili parashikon *inter alia* se akti i rekursit dhe memoriet duhet të nënshkruhen nga mbrojtësit, me pasojë mospranimin, nuk mund të interpretohet nga Gjykata e Lartë në një mënyrë të tillë që cenon thelbin e të drejtës së një individi për t'iu drejtuar asaj gjykate. Neni 435/2 i KPP-së ka për qëllim të garantojë mbrojtjen me avokat të të pandehurit, në rastin kur ai ushtron rekurs. Zbatimi i nenit 435/2 të KPP-së, për të garantuar të drejtën e një individi për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë, duhet parë në raport me rregullimet e përgjithshme që disiplinojnë paraqitjen e ankimit (nenet 407- 421 të KPP-së), si dhe ato të veçanta për paraqitjen e rekursit (nenet 431-435 të KPP-së). Në situatën në të cilën kërkuesi ka ushtruar rekursin, në përmbushje të detyrimeve të tij formale që përcaktohen kryesisht në nenet 410, 412, 420, 435/1 të KPP-së dhe rekursi nuk është nënshkruar nga mbrojtësi i zgjedhur prej tij, ai nuk mund të privohet nga e drejta që rekursi i tij të vlerësohet sipas përcaktimeve të nenit 432 të KPP-së (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.10, datë 29.3.2011; nr.26, datë 13.6.2011*).

15. Në këtë vështrim, Gjykata ka vlerësuar se Gjykata e Lartë, para se të vendosë mospranimin e rekursit për shkak të mosnënshkrimit të tij nga mbrojtësi, duhet të verifikojë nëse sekretaria gjyqësore ka zbatuar detyrimin ligjor për vënien në dijeni të të pandehurit, për të plotësuar rekursin me nënshkrimin nga mbrojtësi, sipas kuptimit që Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në vendimin unifikues nr.5, datë 15.9.2009, i kanë dhënë nenit 415/2 të KPP-së, duke u shprehur se “Sekretaritë e gjykatave, ku depozitohet ankimi, mund dhe duhet të vënë në dijeni të pandehurit në rastet kur rekursi paraqitet i panënshkruar nga mbrojtësi, me qëllim që, në zbatim të kërkesave të nenit 415/2 të KPP-së, ai të ketë mundësinë për plotësimin e tij”. Këto kërkesa ligjore kanë rëndësi kushtetuese, sepse garantojnë realisht të drejtën e individit për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.10, datë 29.3.2011; nr.26, datë 13.6.2011*).

16. Gjykata ka theksuar se çdo interpretim i ndryshëm, që mund t'i bëhet përmbajtjes së nenit 435/2 të KPP-së, nuk i shërben garantimit të standardeve për një proces të rregullt ligjor, në drejtim të së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës. Referimi i bërë nga Kolegji Penal vetëm në kërkesat e nenit 435/2 të KPP-së, duke mos marrë në konsideratë kërkesat e nenit 432 të KPP-së për shqyrtimin e rekursit, cenon të drejtën e individit për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.8, datë 16.3.2011*).

17. Në rastin konkret, Gjykata vëren se kërkuesi Abdyl Loci ka depozituar brenda afatit ligjor, pranë sekretarisë së gjykatës që ka dhënë vendimin, një rekurs i cili nuk ka qenë i nënshkruar nga mbrojtësi i tij. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomën e Këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit për shkak se rekursi i paraqitur nga kërkuesi nuk ka qenë i nënshkruar nga mbrojtësi, sipas kërkesave të nenit 435/2 të KPP-së.

18. Për sa më sipër, Gjykata çmon se, në vështrim të garantimit të standardit të aksesit në gjykatë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka interpretuar nenin 435/2 të KPP-së në mënyrë të ngushtë dhe të shkëputur nga fryma e Kushtetutës dhe fjalja vijuese e kësaj dispozite procedurale. Nga materialet e paraqitura para Gjykatës Kushtetuese nuk rezulton që Kolegji Penal të ketë vlerësuar veprimet e sekretarisë gjyqësore përkatëse për vënien në dijeni të kërkuesit për mosplotësimin e kërkesës formale të nënshkrimit e rekursit nga mbrojtësi, në mënyrë që ai të mund të bënte plotësimet e nevojshme.

19. Përfundimisht, Gjykata arrin në përfundimin se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi), duke vendosur mospranimin e shqyrtimit të rekursit të paraqitur nga kërkuesi, me arsyetimin se nuk ka qenë i nënshkruar nga mbrojtësi, i ka cenuar atij të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë, si një nga standardet për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe neneve 72 dhe 77 të ligjit nr.8577, datë

10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”,
njëzëri,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr.00-2010-837 (655), datë 18.6.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi) dhe kthimin e çështjes për shqyrtim në këtë gjykatë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Petrit Plloçi, Admir Thanza, Sokol Berberi, Vitore Tusha, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Xhezair Zaganjori.